

॥ श्रीः ॥
चौखम्बा सुरभारती ग्रन्थमाला
496
—११०७—

श्रीविद्यारण्ययतिप्रणीतं
श्रीविद्यार्णवतन्त्रम्
भाषाभाष्योपेतम्

उत्तरार्द्धम् * द्वितीयो भागः
(पञ्चविंशतिस्त्रिंशश्वासात्मकः)

भाषाभाष्यकारः
श्री कपिलदेव नारायण
'स्वरूपावस्थित'

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन
वाराणसी

विषयानुक्रमणी

विषयाः

मन्त्रोद्धारपूर्वं भुवनेश्वरीपदव्युत्पत्तिः
मन्त्रानुष्ठानविधिः
संक्षेपपूजाप्रकाराः
अभिषेकविधानम्
यन्त्रोद्धारः तत्प्रयोगाः
त्र्यक्षरमनुस्तत्रयोगः
घटार्गलादियन्त्ररचना
भुवनेश्वरीस्तुतिः
त्रिपुरभैरवीमन्त्रस्तत्पूजाप्रकारश्च
पूजायन्त्रम्
सम्पत्प्रदा भैरवी
कौलेशभैरवी
सकलसिद्धिप्रदा भैरवी
चैतन्यभैरवी
चैतन्यभैरवीयन्त्रपूजाविधिः
कामेश्वरीभैरवी
षट्कूटा भैरवी
भोगमोक्षदा नित्याभैरवी
रुद्रभैरवी तत्पूजाप्रयोगश्च
भुवनेश्वरी भैरवी
बालात्रिपुरामन्त्रस्तद्धेदाः
बालामन्त्राणां दीपिनीविद्या
अन्नपूर्णेश्वरीभैरवीप्रयोगः
अन्नपूर्णेश्वरीभैरवीपूजामन्त्रम्
प्रचण्डचण्डिकामन्त्रप्रयोगः
प्रचण्डचण्डिकापूजायन्त्रम्
षोडशीविद्याप्रशंसा
धूमावतीप्रयोगः
भद्रकालीमन्त्रः
महाकालीमन्त्रस्तद्धेदश्च
भद्रकालीप्रयोगविशेषविधिः

पृष्ठाङ्काः विषयाः

पृष्ठाङ्काः

पञ्चविंश श्वासः

१	श्मशानकालीमन्त्रस्तत्पूजाप्रयोगश्च	५२
२	आर्द्रपटी-घर्मटिका-श्मशानभैरवी-ज्वालामालिनीमन्त्राः	५३
६	चितिमन्त्रविधिः	५५
७	आकर्षणनिधानानि	५५
९	विद्वेषणविधानम्	५६
१५	उच्चाटनविधिः	५७
१६	सुखप्रसवमन्त्रः	५८
२०	अदर्शनप्रयोगः	५८
२१	योगिनीसाधनम्	५९
२५	सुरसुन्दरीसाधनम्	५९
२६	मनोहरासाधनम्	६०
२७	कनकावतीसाधनम्	६१
२७	कामेश्वरीसाधनम्	६१
२८	रतिसुन्दरीसाधनम्	६२
२८	पद्मिनीसाधनम्	६३
२९	नटिनीसाधनम्	६३
२९	मधुमतीसाधनम्	६४
३०	योगिनीसाधनविधिः समयश्च	६५
३०	षट्त्रिंशदक्षिणीसाधनम्	६५
३२	विचित्रासाधनम्	६६
३२	विभ्रमासाधनम्	६६
३५	हंसीसाधनम्	६६
३५	भोषणीसाधनम्	६६
३६	जनरञ्जिनीसाधनम्	६६
३७	विशालासाधनम्	६७
४०	मदनासाधनम्	६७
४४	घण्टासाधनम्	६७
४५	कालकण्ठीसाधनम्	६७
४९	मदनमखलासाधनम्	६८
४९	माहेन्द्रीसाधनम्	६८
५१	शङ्खिनीसाधनम्	६८

विषयाः

चान्द्रीसाधनम्
श्मशानवासिनीसाधनम्
वटयक्षिणीसाधनम्
मन्त्रलासाधनम्
विकलासाधनम्
लक्ष्मीसाधनम्
मानिनीसाधनम्
शतपत्रिकासाधनम्
सुलोचनासाधनम्
शोभनासाधनम्

पृष्ठाङ्काः

६८
६८
६८
६९
६९
६९
६९
६९
७०
७०

विषयाः

कपालिनी-सुवासिनी-नटी-कामेश्वरी-स्वर्णरिखासाधनम्
सुरसुन्दरीसाधनम्
मनोहरासाधनम्
प्रमोदासाधनम्
अनुरागिणीसाधनम्
नखकेशिकासाधनम्
भामिनी-पयस्विनी-सुदतीसाधनम्
रतिप्रियासाधनम्
धनदायक्षिणीप्रयोगः
मधुमतीपक्षिणीभेदाः

पृष्ठाङ्काः

७०
७१
७१
७१
७१
७२
७२
७२
७४
७६

षड्विंश श्वासः

वटयक्षिण्यादिभेदाः
राजमातङ्गिनीमन्त्रविधानम्
काम्यहोमः
मातङ्गीमन्त्रविधिः
मातङ्गीमन्त्रप्रयोगप्रकारः
जीवाकर्षणविधिः
मानङ्गीयन्त्रधारणविधिः
पुनर्लमानम्
मातङ्ग्याः मन्त्रान्तराणि
मातङ्ग्याः पूजायन्त्रम्
प्रयोगविधिः
उच्छिष्टमन्त्रः
सुमुखीमन्त्रः
सुमुखीसाधनविधानम्
परिमलमन्त्रनिरूपणम्
परिमलमन्त्रविनियोगविधिः
उच्छिष्टमन्त्रान्तरम्
लघुमातङ्गिनी
वाराहीमन्त्रोद्धारः
वाराहीयन्त्रविधिस्तत्प्रयोगश्च
निग्रहहोमविधिः
निग्रह वाराहीमन्त्रः
धूम्रवाराहीमन्त्रविधिः

७९
८१
८९
९०
९२
९५
९७
९८
९९
१०२
१०३
१०७
१०८
१०९
११२
११४
११६
११८
११८
११९
१२२
१२४
१२५

धूम्रवाराहीयन्त्रप्रयोगः
अस्त्रवाराहीमन्त्रः
स्वप्नवाराहीमन्त्रः
शक्तीमन्त्रोद्धारः
कर्णपिशाचिनीमन्त्रः
कर्णपिशाचिनीमन्त्रान्तरम्
कर्णपिशाचिनीपूजाप्रयोगः
कर्णपिशाचिनीसिद्धिलक्षणानि
कर्णपिशाचिनीमन्त्रविशेषाः
स्वप्नेश्वरीमन्त्रः
शौतलामन्त्रः
कालरात्रिविधानम्
कालरात्रिप्रयोगः
जलौकाग्रहणमन्त्रः
कज्जलाभिमन्त्रणमन्त्रः
स्तम्भनयन्त्रयन्त्रनिर्णयः
मोहनयन्त्रमन्त्रविधिः
आकर्षणविधानम्
उच्चाटनमन्त्रविधानम्
विद्वेषणमन्त्रविधानम्
मारणमन्त्रविधानम्
शारदामन्त्रोद्धारस्तद्विधिनिरूपणञ्च
शारदामन्त्रप्रयोगः
अष्टविधप्रयोगविधिः

१२७
१२९
१२९
१३१
१३२
१३२
१३३
१३३
१३३
१३४
१३५
१३५
१३७
१३९
१३९
१४०
१४०
१४१
१४२
१४२
१४३
१४४
१४५
१४८

विषयाः

पृष्ठाङ्काः | विषयाः

पृष्ठाङ्काः

सप्तविंश श्वासः

वैष्णवमन्त्रविधानम्	१५०	हामद्रव्याविधानम्	१७९
नारायणमन्त्रनिर्णयः	१५०	यन्त्ररचनाप्रकारः	१८०
दशविधन्यासाः	१५१	यज्ञवामनमन्त्रस्तत्प्रयोगादिश्च	१८०
न्यासेऽङ्गुलिनियमः	१५२	भोगवामनमन्त्रोद्धारः	१८१
मूर्तिपञ्चरन्यासः	१५२	मायाबालकवामनमन्त्रोद्धारः	१८१
किरीटादिमन्त्राः	१५३	एतन्मन्त्रोपासकानां नियमः	१८२
तत्त्वन्यासनिर्णयः	१५३	हयग्रीवमन्त्रस्तत्प्रयोगश्च	१८२
केशव-नारायणमूर्तिलक्षणम्	१५४	हयग्रीवमन्त्रान्तरप्रयोगः	१८४
पीठपूजाविधिः	१५५	वराहमन्त्रोद्धारस्तद्यजनादिप्रयोगश्च	१८७
पूजाप्रयोगः	१५६	यन्त्ररचनाप्रकारः	१९०
*कमलाधरणीध्यानम्	१६०	वराहश्रीजवर्णनम्	१९२
यजनद्रव्यादिनिर्णयः	१६२	वराहमन्त्रान्तरस्तत्प्रयोगविधिश्च	१९२
मन्त्रवर्णध्यानानि	१६३	सुदर्शनमन्त्रकथनम्	१९५
यन्त्ररचनाप्रकार	१६४	सुदर्शनयन्त्ररचनार्चनादि	१९७
अष्टवर्णमन्त्रस्यार्थच्छन्दोदेवतावर्णस्वरपार्थक्यवर्णनम्	१६६	यन्त्रान्तराणां वर्णनम्	२००
लक्ष्मीनारायणमन्त्रोद्धारः	१६७	षोडशार्णमन्त्रविधिः	२०१
लक्ष्मीनारायणमन्त्रयजनविधिः	१६७	हृषीकेशमन्त्रयन्त्रादि	२०१
यन्त्ररचनार्चनम्	१६८	श्रीकरमन्त्रोद्धारः	२०२
लक्ष्मीनारायणयन्त्रप्रयोगविधिः	१६९	श्रीकरमन्त्रन्यासविधिस्तत्प्रयोगश्च	२०३
लक्ष्मीनारायणयन्त्रप्रयोगसाधनविधानम्	१७१	होमद्रव्यविधिः	२०७
द्वादशार्णमन्त्रोद्धारः	१७२	श्रीमच्चरणमन्त्रः	२०७
न्यासादिनिरूपणम्	१७२	श्रीपुरुषोत्तममन्त्रः	२०८
चतुर्दशाक्षरमन्त्रोद्धारस्तत्प्रयोगश्च	१७५	यजनद्रव्यविधानम्	२१६
हरिहरमन्त्रोद्धारस्तत्प्रयोगश्च	१७६	मन्त्रान्तरोद्धारः	२१८
दधिवामनमन्त्रोद्धारस्तदर्चाप्रयोगपद्धतिश्च	१७७		

अष्टाविंश श्वासः

सप्रयोगाष्टाक्षरहृषीकेशमन्त्रः	२१९	यन्त्रान्तरम्	२३४
श्रीधरमन्त्रः	२२०	सप्रयोगं लक्ष्मीनृसिंहविधानम्	२३६
अच्युतादिमन्त्रविधिस्तत्प्रयोगविधिश्च	२२१	वीरनृसिंहमन्त्रः	२३८
नृसिंहमन्त्रोद्धारः	२२२	सप्रयोगः सुदर्शननृसिंहः मन्त्रः	२३९
काम्यप्रयोगे ध्यानभेदः	२२८	तद्यन्त्रोद्धारः	२४१
होमद्रव्यविनियोगः	२२९	षडर्णाराममन्त्रस्तत्प्रभावश्च	२४२
यन्त्ररचनाप्रकारः	२३०	सीतालक्ष्मणमन्त्रः	२४९
एकाक्षरमन्त्रविधिः	२३२	पूजाविधिस्तत्प्रयोगश्च	२५०
षडक्षरमन्त्रविधानन्तत्प्रयोगश्च	२३३	काम्यप्रयोगविधिः	२५३

विषयाः

यन्त्रोद्धारप्रकारः	२५५
गमानुस्मृतिः	२५८
हनुमन्त्रप्रभावः	२५९
हनुमन्मन्त्रमालामन्त्रविधानम्	२५९
विनियोगविधिः	२६०
यन्त्रोद्धारवर्णनम्	२६१
हनुमन्स्तुतिः	२६१
गोपालमन्त्रः	२६२
गोपालमन्त्रार्थकथनम्	२६२
अर्चनक्रमः	२६३
श्रोकृष्णमन्त्रः	२७१
श्रोकृष्णमन्त्रप्रयोगः	२७२
श्रोकृष्णमन्त्रस्य त्रिकालार्चाविधानम्	२७३
गगमोष्ठालक्षणम्	२७८

पृष्ठाङ्काः

विषयाः

अर्चान्ते तर्पणविधिः	२७८
गोपालयन्त्रोद्धारः	२८०
मन्त्रान्तरवर्णनम्	२८०
काम्यकर्मसु विनियोगविधानम्	२८१
यन्त्राज्ञाद्धारनिर्णयः	२८७
गोपालगायत्री	२८८
द्वात्रिंशक्षरमन्त्रः	२८८
यन्त्रान्तरोद्धारः	२८८
श्लोकमन्त्रवर्णनम्	२८९
यन्त्रान्तरनिरूपणम्	२९०
मुकुन्दमन्त्रविधानम्	२९२
वालकृष्णमन्त्रः	२९२
अत्रप्रदमन्त्रः	२९३
मन्त्रान्तरविधिः	२९३

पृष्ठाङ्काः

एकोनविंश श्वासः

श्रोकान्तमन्त्रस्तत्पूजाप्रकारश्च	२९६
पूजायन्त्रविधिः	३००
मन्त्रान्तराणां विधानम्	३०१
त्रसुपुत्रदकृष्णमन्त्रविधिः	३०२
वार्गश्चयंप्रदमन्त्रः	३०३
नन्दपुत्रमन्त्रवर्णनम्	३०४
रुक्मिणीवल्लभमन्त्रः	३०५
लालाटण्डमहाविष्णुमन्त्रविधिः	३०५
गोवल्लभहरिमन्त्रविधानम्	३०६
सप्रयोगः गोविन्दमन्त्रः	३०७
पञ्चाब्दवालकृष्णमन्त्रस्य प्रयोगः	३०९
सिद्धगोपालमन्त्रविधिः	३१०
एकादिदशार्णान्तमन्त्राः	३१०
मन्त्रान्तरवचनम्	३१२
यन्त्रोद्धारः	३१२
मन्त्रान्तरविधानम्	३१२
सम्मोहनगोपालमन्त्रः	३१३
सप्रयोगः सन्तानगोपालविधिः	३१८
पूजायन्त्ररचना	३१९
निगडच्छेदनमन्त्रः	३१९
सम्मोहनकृष्णकाक्षरमन्त्रविधानम्	३२०

पृष्ठाङ्काः

सप्रयोगः काममन्त्रार्चाक्रमः	३२२
तद्यन्त्राणामुद्धारः	३२४
प्रणवमन्त्रः सप्रयोगविधिः	३२५
सप्रयोगः कार्तवीर्यमन्त्रविधानम्	३२७
कार्तवीर्ययन्त्रोद्धारनिरूपणम्	३३१
कार्तवीर्यमन्त्रदशविधभेदनिरूपणम्	३३२
तन्मन्त्राणां षट्कर्मप्रयोगकथनम्	३३४
मन्त्रान्तरविधिः	३३६
यन्त्ररचनाप्रकारः	३३७
महावीर्यमन्त्रविधानम् ध्यानभेदकथनञ्च	३३७
यन्त्रोद्धारस्तन्माहात्म्यञ्च	३३८
आनुष्टुभध्यानविधिः	३४०
आनुष्टुभयन्त्रोद्धारः	३४१
कार्तवीर्यगायत्रीमहिमा	३४१
यन्त्रान्तरविधानम्	३४२
मालामन्त्रः	३४३
दोषदानविधानम्	३४५
सौरमन्त्रमहिमवर्णनम्	३४८
अष्टार्णसौरमन्त्रः	३४८
सूर्यार्घ्यदानविधिः	३५१
यन्त्रोद्धारप्रकारः	३५२

पृष्ठाङ्काः

विषयाः	पृष्ठाङ्काः	विषयाः	पृष्ठाङ्काः
मन्त्रान्तरविधानम्	३५३	भौममन्त्रः	३७०
सप्रयोगः भुवनाधौशामन्त्रः	३५४	बुधमन्त्रः	३७०
सप्रयोगं त्र्यक्षरार्णविधानम्	३५६	बृहस्पतिमन्त्रः	३७१
पुत्रेष्टिविधिः	३५७	शुक्रमन्त्रः	३७१
संग्रामविजयमन्त्रः	३६३	शनिमन्त्रः	३७१
सप्रयोगोऽजपामन्त्रविधिः	३६३	राहुमन्त्रः	३७२
मार्तण्डभैरवमन्त्रः	३६५	केतुमन्त्रः	३७२
तद्यन्त्रचक्रवर्णनं महासौरमन्त्रञ्च	३६७	सप्रयोगोऽग्निमन्त्रः	३७२
सप्रयोगं चन्द्रमन्त्रार्चनम्	३६७	मन्त्रान्तरविधानम्	३७४
विद्यामन्त्रः	३७०	मन्त्रान्तरम्	३७५
विद्यायन्त्ररचनाप्रकारः	३७०	काम्यप्रयोगः	३७६

त्रिंशविंश श्वासः

शंखपञ्चाक्षरमन्त्रोद्धारप्रकारः	३७८	काम्यकर्मविनियोगः	४१०
पूजाविधानम्	३७९	तन्मन्त्रान्तरम्	४१०
मन्त्रविनियोगविधिः	३८३	चिन्तामणिमन्त्रः	४११
प्रायश्चित्तम्	३८५	मन्त्रान्तरे तत्काम्यप्रयोगश्च	४१४
पूर्वोक्तमन्त्रस्य प्रत्यक्षर स्थान-वर्ण-स्वरादिवर्णनम्	३८६	तुम्बुरुद्रमन्त्रः	४१७
सपूजाप्रयोगमुमापतिमन्त्रविधानम्	३८७	काम्यसाधनम्	४२०
पूजनसहितप्रासादमन्त्रविधानम्	३८९	तुम्बुरुयन्त्ररचनाप्रकारः	४२०
अष्टाक्षरमन्त्रविधिः	३९१	सप्रयोगः क्षेत्रपालमन्त्रः	४२०
दक्षिणामूर्तिमन्त्रविधानम्	३९२	वटुकभैरवमन्त्रः	४२२
काम्यप्रयोगः	३९५	एकादशधान्यासः	४२३
मन्त्रान्तरोद्धारः	३९६	प्रेतबीजोद्धारन्यासः	४२४
काम्यप्रयोगविधिः	३९८	सिंहबीजम्	४२४
दक्षिणामूर्तियन्त्रम्	३९९	क्वाणबीजम्	४२५
नवाक्षरविधानम्	४००	मन्याबीजम्	४२५
सप्रयोगः मृत्युञ्जयमन्त्रः	४०१	महाश्रीबीजम्	४२५
काम्यप्रयोगविधिः	४०२	प्राणबीजम्	४२५
मृत्युञ्जययन्त्रम्	४०३	घण्टाबीजम्	४२५
अधोरास्त्रमन्त्रविधानम्	४०४	ख्यातिबीजम्	४२६
काम्यविनियोगः	४०५	मूलबीजम्	४२६
तद्यन्त्रोद्धारः	४०६	धामरीबीजम्	४२६
पाशुपतास्त्रमन्त्रविधिः	४०७	आकूत-काल-विद्याबीजानि	४२७
नीलकण्ठमन्त्रः	४०८	शृङ्खलान्यासः	४२७

विषयाः

महापद्मगङ्गाबीजम्
मानृकान्यासः
महासरस्वतीबीजम्
ध्यानाद्यर्चा पूजाप्रयोगश्च
वैरासाधनविधानम्
काम्यसाधनम्
राजसतामसध्यानवर्णनम्
काम्यप्रयोगान्तरसाधनम्

पृष्ठाङ्काः

४२८
४२८
४२८
४२९
४३४
४४०
४४०
४४१

विषयाः

मृत्युञ्जयजपविधिः
अभिषेक विधानम्
राजसबलिविधानम्
गजाश्वादिरक्षाप्रयोगः
वटुकयन्त्ररचना
वटुकमन्त्रान्तरविधिः पूजाप्रयोगश्च
सप्रयोगः चण्डेश्वरमन्त्रविधिः
काम्यविधानम्
चण्डेश्वरस्तोत्रम्

पृष्ठाङ्काः

४४४
४४४
४४५
४४६
४४७
४४७
४५०
४५१
४५१